

نقد و بررسی آثار معماری حواس از منظر پارادایم پدیدارشناسی

تاریخ دریافت: ۹۹/۱۰/۳۰

تاریخ پذیرش: ۹۹/۱۲/۰۵

کد مقاله: ۶۱۷۴۳

آمنه سادات فتاحی معصوم^{۱*}، محبوبه زمانی^۲

چکیده

معماری حواس به‌عنوان معماری که بر حضور فراگیر همه حواس در ادراک فضایی تأکید دارد، دیرزمانی نیست که در عرصه جهانی نظرات را معطوف خودساخته است. صاحب‌نظران معماری حواس با نقد معماری بی‌احساس کنونی، می‌کوشند اتمسفر ایجاد شده توسط معماری و محیط را به‌عنوان ترکیبی پیچیده بیان کنند که در عین آفرینش زیبایی، برانگیزاننده همه احساسات آدمی می‌باشد. این دیدگاه در تقابل با دیدگاه بصور محور معماری مدرن، شکل یافته یا به عبارتی دیگر دوباره مورد توجه قرار گرفته است. معماران حواس معتقدند از بحران‌های معماری امروز، عدم توجه به جریان زندگی و تجربه ادراکی فراگیر توسط مخاطب می‌باشد که می‌توان با تکیه بر پدیدارشناسی، دوباره میان انسان و معماری آشتی برقرار کرده و درکی متفاوت و نو از معماری و محیط را برای او به ارمغان آورد. پدیدارشناسی در جستجو چپستی پدیده‌ها، فارغ از پیش‌داوری‌ها و به جریان انداختن زندگی در آن است. این اندیشه نگاهی نقادانه دارد، که اساس کار معماران حواس قرار گرفته است. آن‌ها سعی دارند با تکیه بر بنیان‌های پدیدارشناسی، با محصول معماری چند حسی خود، به اندیشه‌های این فلسفه جامع عمل ببوشانند؛ بنابراین این فرضیه مطرح می‌شود که معماری حواس با به چالش کشیدن معماری به‌اصطلاح بی‌روح معاصر، می‌تواند پیوند ادراکی قوی بین معماری و انسان با برانگیختن همه حواس او، برقرار سازد. هدف اصلی این پژوهش، نقد و بررسی آثار معماری چند حسی بر مبنای شالوده پدیدارشناسی به‌منظور سنجش میزان موفقیت گفته‌های معماران آن‌ها در عمل می‌باشد. روش انجام پژوهش، کیفی، از نوع تحلیل محتوا بوده و بر استدلال منطقی مباحث استوار است، مطالعه اسنادی و کتابخانه‌ای اساس بیان، تحلیل، توصیف و تفسیر مطالب موجود در این مقاله را شکل می‌دهد. نتایج پژوهش بیانگر این است که معماران حواس توانسته‌اند با تکیه بر معیارهای ارزشگذاری مبتنی بر اندیشه‌های پدیدارشناسانه خود در زمینه ادراک همه جانبه توسط مخاطب، آثاری موفق و شایسته‌ای را پدید آورند و معنای معماری چند حسی را در آن‌ها متبلور سازند.

واژگان کلیدی: معماری حواس، پدیدارشناسی، ادراک، نقد معماری، بدن

۱- پژوهشگر دوره دکتری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مشهد، (نویسنده مسئول) afattahi@mshdiau.ac.ir

۲- پژوهشگر دوره دکتری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مشهد